

Sygn. akt VII Ua 13/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior (spr.)

Sędziowie SO Monika Roslan-Karasińska

SO Zbigniew Szczuka

Protokolant Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 marca 2019 r. w Warszawie

sprawy B. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem (...) Sp. z o.o. w W.

o zasiłek chorobowy, zasiłek opiekuńczy

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 października 2018 r., sygn. akt VI U 128/18

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddała odwołanie.

SSO Monika Roslan-Karasińska SSO Renata Gąsior SSO Zbigniew Szczuka

UZASADNIENIE

W dniu 24 października 2018 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu sprawy z odwołania B. P. (2) od decyzji Zakładu ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 lutego 2018 r. nr (...) o zasiłek chorobowy, zasiłek opiekuńczy, z udziałem zainteresowanego (...) Sp. z o.o. w W., sygn. akt VI 128/18, wydał wyrok na podstawie którego:

- zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 19 lutego 2018 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał B. P. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 16 października 2014 roku do 22 października 2014 roku i od 15 stycznia 2016 roku do 24 stycznia 2016 roku oraz prawo do zasiłku opiekuńczego od 16 lutego 2015 roku do 20 lutego 2015 roku,
- zwolnił odwołującą się B. P. (1) kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie o następujące ustalenia:

Odwołująca się B. P. (1) była zatrudniona w (...) Spółka z o.o. w W.. Jednocześnie za wiedzą i zgodą pracodawcy, odwołująca się zawarła umowę zlecenia z (...) S.A., na mocy której prowadziła ona obsługę ubezpieczeń na życie pracowników spółki.

W ramach zawieranych umów zlecenia zobowiązana była do dostarczania danych do wykonywania przez (...) S.A., okresowych badań statystycznych w ramach zawartych przez ubezpieczającego się umów grupowego ubezpieczenia na życie wraz z ubezpieczeniami dodatkowymi znajdującymi się w ofercie (...) SA, w sposób i terminach określonych przez (...) S.A. w uzgodnieniu ze zleceniodawcą, udzielaniu ubezpieczonym informacji o możliwości skontaktowania się z osobą nadzorującą ze strony (...) S.A. sposobu wykonywania umowy ubezpieczenia grupowego zawartej przez ubezpieczającego, informowaniu (...) S.A. o wystąpieniu zmian podstawowych danych adresowych oraz zmian o numerach telefonów i faksów oraz podstawowych adresów poczty elektronicznych ubezpieczającego, comiesięcznego dostarczenia do (...) S.A. elektronicznych dokumentów w związku z posiadaniem przez pracowników grupowych ubezpieczeń na życie, przeprowadzenia okresowych badań w zakresie oczekiwań osób kończących stosunek pracy z pracodawcą co do zakresu i formy ewentualnej dalszej ochrony ubezpieczeniowej czy też wykonywania czynności przewidzianych w § 1 umowy o wprowadzenie danych do aplikacji rejestrator ubezpieczeń grupowych lub wykazów pisemnych związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia grupowego Nr (...) z dnia 15 kwietnia 2016 r. w skład których wchodziło wykonywanie czynności technicznych polegających na wprowadzeniu danych zawartych w Deklaracjach i formularzach do systemu eRU lub do przekazanych przez (...) wykazów, bieżącego rejestrowania w systemie eRU danych dotyczących podmiotów stosunku ubezpieczenia. Za wykonywane czynności otrzymywała wynagrodzenie stanowiące procent od wysokości składek - około 400 zł miesięcznie.

Zasiłek chorobowy za okresy od 16 października 2014 r. do 22 października 2014 r. (w kwocie 1.271,13 zł brutto), za okres od 16 lutego 2015 r. do 20 lutego 2015 r. (w kwocie 907,95 zł brutto), od 15 stycznia 2016 r. do 24 stycznia 2016 r. (w kwocie 1.748,80 zł brutto) wypłacił pracodawca (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W..

(...) S.A. z siedzibą w W. pismem z dnia 8 stycznia 2018 r. poinformowało organ rentowy, że odwołująca się w okresie niezdolności do pracy, dniu 7 stycznia 2016 r. zatwierdziła rozliczenie miesięczne.

W okresach objętych zwolnieniami lekarskimi od 16 października 2014 r. do 22 października 2014 r., od 16 lutego 2015 r. do 20 lutego 2015 r., od 15 stycznia 2016 r. do 24 stycznia 2016 r. odwołująca się nie wykonywała usługi na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) S.A. Odwołująca się była pracownikiem koordynującym ubezpieczenia. Działała w charakterze firmowego opiekuna ubezpieczeń w (...) S.A. Nie była zobowiązana do wykonywania usług w konkretnym terminie. Obsługa ubezpieczeń na życie wymagała obecności odwołującej się w miejscu pracy bowiem dane osobowe dotyczące pracowników i ich rodzin dostępne były jedynie w miejscu pracy - na serwerze spółki, a dostęp do nich poza wewnątrz zakładową siecią nie jest możliwy. W okresie przebywania na zwolnieniach lekarskich nie miała możliwości wykonywania żadnych czynności związanych z obsługą ubezpieczeń.

W dniu 7 stycznia 2016 r. podczas nieobecności w miejscu pracy wygenerowała comiesięczną deklarację powielającą dane z poprzedniego miesiąca. Logowania do systemu informatycznego dokonała przebywając w domu i było to spowodowane koniecznością rozliczenia deklaracji w terminie do 10 stycznia 2016 r. Prace miały charakter incydentalny i sporadyczny. Nie miały miejsca zdarzenia ubezpieczeniowe powodujące konieczność wykonywania jakichkolwiek czynności.

Decyzją z dnia 19 lutego 2018 r. Znak (...) organ rentowy odmówił B. P. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 16 października 2014 r. do 22 października 2014 r., za okres od 15 stycznia 2016 r. do 24 stycznia 2016 r., za okres od 16 lutego 2015 r. do 20 lutego 2015 r. Oraz zobowiązał ww. Do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu chorobowego za wskazane okresy, w kwocie 3.927,88 zł i odsetek w kwocie 756,69 zł, łącznie 4.684,57 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie dowodów w postaci w/w dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach organu rentowego oraz na podstawie zeznań odwołującej się, dając im wiarę w całości. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że odwołanie B. P. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 w/w ustawy zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Zasiłek ten jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego i ma na celu rekompensatę utraconego przez ubezpieczonego zarobku, wskutek jego niezdolności do pracy spowodowanej chorobą. Sąd Rejonowy zważył, że podstawowym celem zasiłku chorobowego jest rekompensata utraconego przez ubezpieczonego dochodu – innymi słowy rekompensata zarobku. Nie pełni zatem funkcji dodatkowego uposażenia wypłacanego obok wynagrodzenia lecz jest wypłacany zamiast wynagrodzenia. Co więcej warunki przyznawania w/w świadczenia są wysoce sformalizowane z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych zawartych w przepisach prawa ubezpieczenia społecznego, wyłączenie możliwości wykładni przepisów według reguł słuszności, niedopuszczalności zawierania ugód w stosunku do nich – powodują konieczność stosowania ich zgodnie z treścią – wykładnia literalna.

Sąd Rejonowy jako podstawę rozstrzygnięcia podał art. 17 ust. 1 w/w ustawy, zgodnie z którym Ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Natomiast zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Sąd Rejonowy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalił, że odwołująca się dokonała 7 stycznia 2016 roku, tj. w okresie pobierania świadczenia z ubezpieczenia chorobowego, czynności polegającej na wygenerowaniu comiesięcznej deklaracji powielającej dane z poprzedniego miesiąca. Wyżej wymienioną czynność dokonała w domu z powodu konieczności rozliczenia deklaracji do 10 stycznia 2016. W okresie niezdolności nie miały miejsca zdarzenia wymagające aktywności dowodującej się.

Literalne brzmienie art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych zabrania wykonywania jakiejkolwiek pracy zarobkowej w ramach stosunku pracy, ale także na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowy o dzieło/zlecenia) lub prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W wyroku z dnia 5 kwietnia 2005 r. (sygn. I UK 370/04) Sąd Najwyższy stwierdził, że Pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu przedsiębiorcy i zarazem pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim. W pewnych okolicznościach, wykonanie pewnych czynności w ramach pracy zarobkowej, nie zostaje sploniona dyspozycja art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r. (sygn. II UK 10/07) oraz z dnia 9 października 2006 (sygn. II UK 44/06) dopuszczalna jest wykonywanie czynności „sporadycznie” oraz „o formalnym charakterze”.

W ocenie Sądu Rejonowego sam fakt obowiązywania umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. nie jest tożsamy z wykonywaniem pracy zarobkowej. Sprzecznym z logiką byłoby przyjęcie, że podczas każdej niezdolności do pracy zarobkowej, pracownik musiał rozwiązywać umowę cywilnoprawną. W ocenie Sądu Rejonowego czynności wykonywane przez odwołującą się miały charakter incydentalny, a zgodnie z orzecznictwem SN sporadyczna, incydentalna lub wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego (wyrok z dnia 6 lutego 2006 sygn. II UK 274/13). Podobne stanowisko przyjął SN w wyroku z dnia 4 kwietnia 2012 r. (sygn. II UK 186/11), zgodnie z którym wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ustawy z dnia 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa polega na podjęciu działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych lub wynikających z innego stosunku prawnego obejmującego świadczenie pracy. Pracami takimi będzie wykonywanie konkretnych czynności związanych wprost z działalnością gospodarczą, w tym nadzór nad zatrudnionymi pracownikami, obsługa klientów przyjmowanie i wydawanie materiałów. Nie stanowi więc takiej pracy zarobkowej uzyskiwanie w trakcie ze zwolnienia lekarskiego

dochodów, niepołączonych z osobistym świadczeniem pracy, np. podpisywanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych, sporządzonych przez inną osobę oraz formalnoprawne tylko prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej, jeśli prowadząca jest równocześnie pracodawcą i wyłącznie w zakresie jej obowiązków leży nadzór nad działalnością firmy.

Apelację od powyższego wyroku złożył w dniu 3 grudnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w całości. Organ rentowy zarzucił skarżonemu wyrokowi naruszenie

- art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w związku z art. 7 ustawy z dnia 30 października 2002 o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez przyznanie odwołującej prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 16 października 2014 roku do 22 października 2014 roku i od 15 stycznia 2016 roku do 24 stycznia 2016 roku oraz prawo do zasiłku opiekuńczego od 16 lutego 2015 roku do 20 lutego 2015 roku pomimo, że w świetle powyższych regulacji ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia.
- art. 84 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez zwolnienie odwołującej z obowiązku zwrotu zasiłku chorobowego oraz opiekuńczego za wskazane powyżej okresy wraz z odsetkami.

W związku powyższym organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że odwołująca w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonała pracę zarobkową wobec czego w świetle literalnej wykładni art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego odwołująca utraciła prawo za cały okres zwolnienia. Organ rentowy powołał się przy tym na orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym za działalność zarobkową uważa się każdą pracę mogącą stanowić źródło dochodów.

W dniu 29 stycznia 2019 r. pełnomocnik odwołującej złożył odpowiedź na apelację organu rentowego wnosząc o jej oddalenie oraz orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem II instancji według norm przypisanych.

Ustosunkowując się do argumentacji organu rentowego pełnomocnik odwołującej podzielił motywy skarżonego wyroku, wskazując, że czynność wykonana przez odwołującą miała charakter sporadyczny (bo jednorazowy) oraz formalny (bo polegający na powieleniu wcześniejszej deklaracji). Powołał się przy tym na szereg przykładów z orzecznictwa Sądu Najwyższego, w których uznano, że w określonych sytuacjach (m. in. w przypadku prowadzenia dotychczasowej działalności gospodarczej lub w przypadku podpisania przez ubezpieczonego dokumentów finansowych sporządzonych przez inną osobę), dopuszczalne jest wykonanie określonych czynności w ramach pracy zarobkowej, czasie zwolnienia, bez jednoczesnej utraty prawa do zasiłku. W ocenie pełnomocnika odwołującej czynność wykonana przez nią w okresie zwolnienia była wykonana nie tyle w jej interesie, co w interesie pracowników zainteresowanej spółki, co wskazuje na pełnienie przez odwołującą roli społecznie użytecznej oraz że wynagrodzenie jakie otrzymuje z tytułu umowy zlecenia, ze względu na niskie kwoty, ma wymiar raczej symboliczny. Dodatkowo odwołująca wniosła o przeprowadzenie dowodu z pism organu rentowego z dnia 7 września 2018 r. oraz pisma organu rentowego z dnia 29 października 2018 r., które załączone zostały do odpowiedzi na apelację, a z których ma wynikać, że w innej sytuacji pobierania przez odwołującą zasiłku chorobowego (od dnia 13 listopada do 1 grudnia 2017 r.), organ rentowy uznał, że nie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, mimo, iż we wskazanym okresie odwołująca również była stroną umowy zlecenia z (...) S.A.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Organ rentowy zarzucił wyrokowi Sądu I instancji naruszenie oraz przepisów prawa materialnego, tj. art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 7 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i art. 84 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na wstępie Sąd Okręgowy zważył, że stosownie do art. 17 ust. 1 ustawy ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Sąd podziela przyjęty w orzecznictwie pogląd zgodnie z którym wykonywanie pracy zarobkowej dotyczy nie tylko pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy, ale także na podstawie umowy prawa cywilnego (tak m. in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04). Należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadniczo przyjmuje się wąską wykładnię przesłanki utraty prawa do zasiłku chorobowego, uznając że wszelka aktywność zarobkowa w okresie pobierania zasiłku skutkować będzie utratą tego prawa. Jednocześnie Sąd Najwyższy uznaje, że od powyższej zasady mogą istnieć odstępstwa uzasadnione zwłaszcza sporadycznym oraz formalnym charakterem czynności ubezpieczonego.

Wskazać przy tym należy, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie wynika z faktu samego zachorowania ubezpieczonego, lecz ze związaną z chorobą niemożnością zarobkowania. Jeżeli ubezpieczony w okresie choroby wykonuje pracę zarobkową na podstawie umowy o pracę, innej umowy cywilno-prawnej lub prowadzi własną działalność, nie można mówić o niemożności zarobkowania. Skoro ubezpieczony ma możliwość zarobkowania i korzysta z tej możliwości prawo do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego jest wyłączone. Podstawą do tego wyłączenia jest samo działanie, z którym wiąże się możliwość uzyskania zarobku, niezależnie od tego, czy wystąpi skutek tego działania w postaci rzeczywistego dochodu. Wynika to z określenia "wykonuje pracę zarobkową" (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007 r. II UK 132/06). Rolą świadczenia rehabilitacyjnego jest rekompensata nieosiągniętych (utraconych) na skutek zachorowania zarobków (dochodów), tym samym, jeśli pomimo niezdolności do pracy, pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie, świadczenie rehabilitacyjne nie będzie mu przysługiwać (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2014 r., III UK 14/14).

W przedmiotowej sprawie zarówno Sąd I instancji, jak i odwołująca przyjęli, że czynność odwołującej polegająca na wygenerowaniu comiesięcznej deklaracji powielającej dane z poprzedniego miesiąca miała charakter zarówno sporadyczny, jak i formalny, wobec czego w świetle przedstawionego przez Sąd I instancji oraz przez odwołującą orzecznictwa Sądu Najwyższego, należałoby uznać, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do wypełnienia dyspozycji art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, z powyższym stanowiskiem nie sposób się jednak zgodzić. Po pierwsze, zarówno orzecznictwo, na którym Sąd Rejonowy oparł swój wyrok, jak i orzecznictwo podniesione przez odwołującą w odpowiedzi na apelację organu rentowego zostało wydane w zgoła odmiennych i specyficznych stanach faktycznych, w których zasadniczo ubezpieczeni byli osobami prowadzącymi określoną działalność gospodarczą, czy też wykonywali oni jedynie określone czynności związane w gruncie rzeczy z zakresem ich obowiązków w ramach pełnienia nadzoru na działalnością firmy, co z uwagi na charakter wykonywanych przez nich czynności mogło dopuszczać przyjęcie pewnych odstępstw. Powyższe sytuacje w żaden sposób nie korespondują z przedmiotowym stanem faktycznym. We wskazanych okresach zwolnienia chorobowego odwołująca pozostawała stroną umowy zlecenia. Z akt sprawy jednoznacznie wynika, że w ramach spoczywających na odwołującej obowiązków wynikających z zawartej przez nią umowy mieścił się również obowiązek wygenerowania comiesięcznej deklaracji. Za wykonanie czynności ustalonych w umowie odwołująca otrzymywała wynagrodzenie. Nie ma przy tym znaczenia, że wynagrodzenie nie jest należne za poszczególne czynności, a jest wypłacane miesięcznie w kwocie ustalonej w oparciu o określony umową sposób wyliczenia. Nie ma również znaczenia, że przedmiotowa czynność została wykonana przez

odwołującą poza miejscem pracy, gdyż jak wynika z akt sprawy w dalszym ciągu była to czynność, którą odwołująca była w stanie wykonać w ramach czynności zarobkowych również poza miejscem pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego nie można uznać, że charakter czynności zarobkowych wykonywanych w ramach umowy zlecenia odpowiadać będzie swoim charakterem czynnościom pojmowanym w wyjątkowych sytuacjach przez osoby prowadzące działalność gospodarczą, czy też wykonującym określone funkcje nadzorcze, gdyż jak wiadomo taki charakter pracy zarobowej łączy się co do zasady z większą odpowiedzialnością, której nie sposób przenieść na inne podmioty, w tym odpowiedzialnością za inne podmioty, jak na przykład w przypadku bycia pracodawcą.

Dodatkowo, zdaniem Sądu Okręgowego nie można również uznać, że czynność wykonana przez odwołującą miała charakter incydentalny. Poprzez określenie „incydentalny” należy rozumieć „zdarzający się bardzo rzadko”, „marginalny”, „sporadyczny”. Z kolei „sporadyczny” oznacza występujący rzadko, nieregularnie. Nie można zatem twierdzić, że czynność dokonana podczas orzeczonej niezdolności do pracy przez odwołującą się stanowiła czynność incydentalną, sporadyczną, gdyż była to czynność wykonywana regularnie w określonych terminach. Zgodnie z umową zawartą między odwołującą się a (...) S.A. czynności dokonywane przez odwołującą się należały do jej umownych obowiązków. Z akt sprawy jasno wynika, że czynność polegająca na wygenerowaniu comiesięcznej deklarację powielającej dane z poprzedniego miesiąca była wykonywana w okresach comiesięcznych, a więc w sposób usystematyzowany. W konsekwencji odwołująca powinna była mieć świadomość, że zajdzie konieczność jej podjęcia, z uwagi na co nie można uznać, że była ona przymuszona do jej wykonania przez „wyjątkowe okoliczności”.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego odwołująca wykonała określoną czynność w celu zarobkowym, za co otrzymała wynagrodzenie, tak więc jej zachowanie wypełniło dyspozycję art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Argumenty odnośnie pełnienia przy wykonywaniu przez odwołującą roli społecznie użytecznej związane z symbolicznym wynagrodzeniem nie są zdaniem Sądu zasadne. Po pierwsze, charakteru wykonywanej przez odwołującą pracy nie można uznać za społecznie użyteczną, bowiem dotyczyła określonej grupy osób związanych z pracodawcą odwołującej, nie zaś szerszej grupy osób, która poza to grono wykraczała, zaś w ocenie Sądu jedynie wówczas można by mówić o „społecznym” aspekcie wykonywanej przez odwołującą pracy. Ponadto przyjęcie społecznie użytecznego charakteru danej czynności nie wyklucza jej zarobkowego charakteru, bowiem za wykonanie czynności przewidzianych w umowie odwołującej przysługiwało określone wynagrodzenie. Również niewielka wysokość wynagrodzenia nie ma w tej sytuacji znaczenia, gdyż art. 17 ust.1 ustawy nie przewiduje rozróżnienia w wysokości zarobków otrzymywanych za wykonaną pracę. Powyższe rozumowanie znajduje potwierdzenie choćby w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2009 r., I UK 351/08, w którym uznano, że wykonywanie pracy w okresie choroby na podstawie umowy zlecenia powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego, także wówczas, gdy wynagrodzenia za wykonaną pracę nie jest wysokie.

Zdaniem Sądu w powyżej sprawie nie ma również znaczenia, że w zbliżonym stanie faktycznym, który wynika z dowodów załączonych przez odwołującą w odpowiedzi na apelację organu rentowego, ZUS przyjął stanowisko odmienne niż w przedmiotowej sprawie. Zakres rozpoznania niniejszej sprawy był bowiem wyznaczony treścią skarżonej decyzji, obejmującej skonkretyzowane okresy, w których zdaniem organu rentowego zasiłek chorobowy odwołującej nie przysługiwał z uwagi na zaistnienie przesłanek określonych w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej.

W tych okolicznościach zachodziły zatem przesłanki do stwierdzenia, że świadczenie z ubezpieczenia wypłacone w tym okresie pod postacią zasiłku chorobowego było nienależne w rozumieniu art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie bowiem z treścią tego przepisu osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Skoro więc odwołująca wykonywała pracę zarobkową w trakcie niezdolności do pracy, to zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej nie przysługiwało jej prawo do zasiłku chorobowego, zaś pobrane za ten czas świadczenie podlegało zwrotowi w myśl cytowanego wyżej przepisu ustawy systemowej.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy uznał wywiedzioną przez organ rentowy apelację za zasadną. Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i ustalił stan faktyczny, jednakże z poczynionych ustaleń wywiódł błędne wnioski w zakresie klasyfikacji charakteru aktywności odwołującej przejawianego w okresie jej niezdolności do pracy i uznania jej za incydentalną, a w konsekwencji nie wywołującą sankcji określonej w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, rodzącej obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i oddalił odwołanie B. P. (1) jako niezasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

SSO Zbigniew Szczuka SSO Renata Gąsior (spr.) SSO Monika Roslan-Karasińska

ZARZĄDZENIE

(...)